

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostorturca 1861. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bályegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).

Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsgasse Nr. 60.)

Nyitottéri cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen a lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délel.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Az új katonai szervezetről.

II.

Az új reform-javaslatnak legnagyobb horderejű pontja a honvédelmi rendszer életbe léptetése.

Felhozhatjuk a rendszer mellett a történelmet, felhozhatjuk, hogy az tulajdonképpen nem más, mint a régi magyar banderális rendszernek a kor viszonyaihoz alkalmazott visszaállítás; felhozhatjuk, hogy az állam haderejének álló seregére s honvédelemre felosztása oly specifikus magyar institutio, melyet már az Árpádok korából ismerünk, midőn királyi hadak és nemzeti sereg őrizték az országot, s mely századokon át a viszonyokhoz képest fejlődve még e század elején is fennállt az álló hadsereg és insurrectio alakjában, — de mindezen argumentumok, melyeket a historia szolgáltat, csekély jelentőségűek azon okokkal szemben, melyek a jelen állapotokból fakadva a honvédelmi rendszer behozatalát elkerülhetlen szükségképpen emelik.

Oly számú hadi erővel, minőre mai nap szükség van, az állam, hacsak tönkre jutni nem akar, csak a honvédelmi rendszer által rendelkezhetik.

De nem ez legnagyobb előnye ez institutiónak.

A honvédelmi rendszernek, azon alakban, mint az az új javaslatban foglaltatik, nagy hordereje abban rejlik, hogy nemzeti haderőt teremti, s a katonaság és nép közt közvetítő elemül szolgál.

Az évenkénti katonaköteles ujonczok azon része, mely nem jut az álló hadseregbe, a honvédelembe lép. Ez intézkedés fontosságát nem szabad félreismernünk. Igaz ugyan, hogy a honvédség természeténél fogva a védelem fogalmával van összekötöttségben, hogy tehát a honvédség par excellence védelmi erő, ellentétben az álló hadsereggel, mely az állam támadó erejét képviseli. De igaz az is, hogy a védelem hathatós csak úgy lehet, ha a reá szánt erő támadó elemeket is rejt magában, s ezért nem szabad a honvédelemnek csupa kiszolgált katonákból állania, hanem folyton kell magába felvennie ifjabb elemeket is, mert csak ezeknek pezsgő, ruganyos életereje az, mely a többiek tapasztaltságával egyesülten a honvédséget tekintélyes harci erővé emelheti. Ezt tartja a javaslat szemelőtt, midőn a honvédséget úgy szervezi, hogy az úgy az álló hadsereg kiszolgált elemeit, mint egészen fiatal ujonczokat vegyen fel magába.

A honvédség is cadre-k, törzsek alapján alakul. Az évi honvéd-contingensből alkittatnak e törzsek, melyek évenként 6—8 hétre, a gyakorlás idejére az összes legénységet felveszik, azt a gyakorlatok befejezése után ismét hazabocsátandók. E gyakorlatokon kívül a honvédszázalok beligazgatása és törzsek feladata leendő.

Az így alakult és begyakorlott honvédség meggyenként, zászlóaljak szerint fog szerveztetni. Tökéletesen önálló hadi erő lesz, mely a megyékben, az ott állomásozó sorkatonasággal semminemű szolgálati összeköttetésben nem fog állani, hanem külön kerületi inspektorok felügyelete alá lesz rendelve.

De nemcsak a megyenkénti honvédség, hanem a honvédség, mint országos intézmény is magában álló, az álló seregtől független lesz, az saját országos hatóságainak, végforumban pedig a magyar felelős honvédelmi miniszternek alárendelve, kinek előterjesztésére tiszteit a király nevezi ki.

A honvédségnek, mint törvényeink szerint általában minden hadi erőnek fővezére a király.

A honvédség a javaslat szerint csak akkor lép a harci működés terére, ha a király fegyverre szólítja, s az országgyűlés a fegyverre kelést megszavazza.

A honvédség rendszeren csak az ország határain belül katonáskodik. Ha az ország határain kívül van rá szükség, azokat csak a törvényhozás engedelmével lépheti át. Kivételes esetekben azonban, ha az országgyűlés nem ül együtt, s gyors szükség van a honvédségre az ország határain túl, ezt a király is elrendelheti, de e rendeletét, az utó-

lagos felelősség fennmaradása mellett az összes magyar miniszterium aláírja.

Harczban a honvédség természetesen a hadi munkálatokat vezérli s a király által kinevezett fővezér parancsnoksága alatt áll, valamint a sorkatonasággal is egyesíthető. Ezt a harcz célja, a siker követeli meg, mert egységes fővezérlét, s korlátlan rendelkezési jog nélkül a létező hadi erővel, sikeres háborút vívni lehetetlen.

Magától értetődik az is, hogy harczban a honvédség költségeit a közös pénztár fedezi, miután a kölcsönös védelem első s legfontosabb közügyünk Ausztriával; ellenben békében, e terhek a magyar országos pénztárt illetik, miután a honvédelmi rendszer tisztán nemzeti belügye Magyarországnak.

Második nagy horderejű ujtítása e javaslatnak az általános honvédelmi kötelezettség kimondása.

Ismét hivatkozhatnánk a történelemre, melynek tanúsága szerint a haza védelme volt Magyarországnak forrása minden politikai jogoknak, s mint ilyen, oly kötelezettsége minden fegyverfogható nemzetnek, mely alól magát ki nem vonhatta. De itt sincs szükségünk a multra. A jelen eléggé kimutatja e rendszer szükségét.

Az általános hadkötelezettség fő momentum az, hogy benne senki, a milliomos fia úgy nem, mint a koldusé, nem bírhat ki a honvédelem terhe alól.

E rendszer a jogegyenlőség magasztos elvét diadalra emeli azon téren, melyen eddig a megváltás és helyettesítés fenntarták a privilegiumokat.

E felszeng igazságtalan rendszernek következményei voltak, hogy temérdek szökési eset fordult elő a seregnél, hogy a vagyonszámba elemek kivonván magokat, a hadsereg nélkülözött az intelligentiát, hogy a hadkötelezettségek csak egy része felett meg tetleg kötelezettségének, hogy a honvédelem terhe kizárólag a szegény nép nyakába hárított.

1848 után, mely a jogegyenlőség elvét tette alkotmányunk szilárd alapjává, ez így tovább nem maradhat. A megváltásnak és helyettesítésnek meg kell szűnnie, mert csak így nyerheti meg a sereg a szükséges intelligentiát, csak így lesz democraticus alapokon szervezhető, s csak így fog organice összeolvadni a nemzettel, melynek testében eddig idegen elemet képezett.

Azon ország, mely egyenlően ad polgárainak magán és politikai jogokat, egyenlően kell, hogy részesítse őket terheiben is. Szabad országban a haza védelme becsületbeli kötelesség, mely alól gyalázat nélkül senki ki nem vonhatja magát.

A honvédelemnek tehát lehető széles, democraticus alapokra kell fektetnie.

Ezt megteszi a javaslat, s ez egyik legnagyobb pontja az új munkálatnak.

De az ellen, hogy a gazdagnak vért az állam nem becsülheti többre, mint a szegényét, — van egy, és csak is egy argumentum, mely némi fontossággal látszik bírni. E rendszer ellenében arra szoktak hivatkozni, hogy általa az intelligens osztályok elvonatnak azon térről, melyen nagyobb szolgáltatásokat tethetnek a közügynek.

Bajos is volna tagadni, hogy rendes időkben az értelmiség tagjai, — orvosok, ügyvédek, írók, kereskedők, hivatalnokok stb. nagyobb hasznára válnak az államnak, ha ezen hivatásukat betöltik, mintha fegyvert viselnek.

De ezen ellenvetésnek is elveszi élet a javaslat, midőn az általános honvédelmi kötelezettség épségben tartása mellett az értelmiség számára az egy éves önkényes szolgálat rendszerét megállapítja, melyben az önkényes saját költségén egy évig szolgál oly módon, mely tanulmányait meg nem zavarta, s ez idő alatt tisztte képezetik ki a honvédség vagy tartalék-sereg számára. Ily módon az értelmiség, béke idején csekély idővesztéssel vonatik bele a hadseregbe.

Ime fővonásaiban az új reformjavaslat.

Előnye könnyen szembeötlő. Első előnye az, hogy a sereg így szervezett mellett aránylag olcsóbb lesz, mint eddig volt; s e körülményt főleg azoknak ajánljuk figyelmükbe, kik megszokták egy szuszszal adószállítást és teljesen elkülönített magyar hadsereget kívánni, nem gondol-

ván meg, hogy ily hadsereg, csak a legszükségesebb költségeket véve fel, évenként 18—20 millióval többre kerülne Magyarországnak, mint az állandó közös sereg.

Katonai tekintetben e javaslat a tudományok egy nagy kérdését oldja meg, midőn a támadó és védelmi erők organikus összeköttetése által lehetővé teszi a támadó és védelmi tartalékot. Egyiránt megfelelve a támadás és védelem céljainak, e javaslat, ha valósággá lesz, a continens legjobb vérendszereit egyikét nyújtandja Magyarországnak.

Nemzeti tekintetben, s a liberalismus szempontjából véve e rendszer a legszabad elvűbbek, legdemocraticusabbak egyike Európában; nemzeti, mert a honvédség és népfelkelés által a nép közvetlen beavatkozásának tág tért nyit, melyen a nemzeti lelkesedés és hazaszeretet gátolhatatlanul nyilvánkozik. Ez az első kísérlet a continens nagyobb államai egyikében az u. n. miliz-rendszer, — a tisztán polgári katonaság — előkészítésére. Nem chablonszerű utánzása az más államok honvédelmi rendszerének, hanem a másutt üdvöseknek bebizonyult elveknek hazai viszonyainkra való lelkiismeretes alkalmazása.

És végre — aránylag kevés költséggel oly hadi erőt teremti az állam védelmére, minőt ma, midőn Keletről úgy mint Nyugatról egy-egy hatalmas katonai állam van szomszédunkban, hazánk biztossága elkerülhetlen szükségképpen tesz.

E javaslat által megnyitott előttünk a haladás pályája a katonai ügyek mezején is, mely eddig hermetice el volt zárva minden szabadabb eszmétől. S ha az európai viszonyok változásnak indulnak, és más államok végre a lefegyverzéshez fognak, Ausztria és Magyarország is rendszereseg állapítva — melynek jellemző vonása éppen az, hogy könnyűvé teszi az átmenetet egy más, nálánál még szabadabb rendszerre, — aránylag könnyen s gyorsan fogja a lefegyverkezést végrehajtani, s áttérni a tiszta polgári katonaság rendszerére.

Ha azon nagy elveket vizsgáljuk, melyek e javaslatnak alapul szolgálnak; ha azon vívmányokat tekintjük, melyeket a nemzeti és liberalismus követelményeinek nyújt: ha be kell is vallanunk, hogy minden vágyat, mely ez irányban táplálható, nem is elégíti ki, annyit azonban nem tagadhat senki, hogy e javaslat, a XII. t. czikk értelmében keletkezve kielégítő modorban oldja meg a kiegyenlítésnek egyik legnagyobb kérdését, hogy a közvéleménynek diadalát hirdeti azon téren, mely eddig kívül állt az alkotmányos élet láthatárán.

A sepsi-szt.-györgyi Gränznorm-Schule.

Pest, május 30-án, 1868.

1868 május 26-án tartott országgyűlésen egy interpellatio intéztetett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Nem tudom, mikor s mit fog felelni rá a nevelés ügyét különben szívén hordó országjáró úr, de több körülménnyel fogva okom van hinni, miszerint a feltett kérdés intentiójára kedvezőleg kiutni nem fog.

Magam sem kívánám a kérdés ily értelembe megválasztást. Ámbár ev. ref. vagyok, még sem hajlandó Háromszéken a reformatusok számára külön iskola fenntartását, ennek kizárólagos dotatitóját. Oly iskola kell nekünk, oly nevelő intézetre van szükségünk, hol vallás különbség nélkül mindenki szívhajta a tudomány nedvét. Annál inkább ilyenre Háromszéken; ennél fogva nem foghatom fel Ilyetvala város t. képviselőjének azon kívánságát, mely csak is a reformatusok adományoztatását óhajlja.

Indokolja az 1858 ki. abszolút kormány igére-tével. Hagyjunk fel ez intézményekre való hivatko-zással, ne sanctionáljuk rendeleteiket, mert ha ki-választjuk mi a nekünk kedvezőeket, mások is fog-nak találni bennük maguknak tetszőket. De

1. maga az iskola alapítása, 2. maga azon jogalap — melynél fogva a székely volt határvédi „Gränznorm-Schul“ átadandó lenne — nem oly természetű, miszerint ez egyedül a reformatusokat illetné.

Fájdalommal látak Háromszék lelkes fiai egy szükséges gymnasium hiányát, megfeszíték erejüket... áldoztak s ez áldozat eredménye egy sepsi-szent-györgyi iskola alapítása lőn. Tisztelettel elismerjük a buzgóbbakat, és ezek közt Sz. G. úr első helyet foglal el, akkori s azutáni érdemét, de ez érdem, az iskola létrejöttének érdeme, az alapi-

tás dícsősége nem egyedül a reformatusoké, többek közreműködése mellett számtalan katolikus, unitárius, egyesült és nem-egyesült gör. kel. hitfelekezetűek, vegyes vallású közösségek együttes adományozása létesíté azt. Hogy ezek filléreiket kizárólagosan reformatusoknak adták volna, nem hiszem. S ha nem, nincs-e joguk megkövetelni az alapított iskola teletekzettséget? sőt azt merem mondani, hogy az iskola ügyeinek igazgatására — legalább consultatív — befolyásukat megtagadni nem lett volna szabad. Ők alapíták s ők lennének hivatalba ügyeire befolyi is, ezen kizárással, úgy hiszem, hálátlanul követeltetett el a kegyes alapítók irányában, ne ismételjük hát ezt, most az egész háromszéki nép jogsértésével, midőn a volt határvédi „Gränznorm-Schul“ reformatusoknak adatását követeljük.

A „Gränznorm-Schule“ jelenlegi épülete egyszerre épített azon kaszárnyakkal, melyek építésére egyaránt adózott és izzadott minden fegyvert viselő székely vallás különbség nélkül; egyaránt hordtak ők ide követ, téglát és saját fekvőségükön állíták fel ezeket. Ezen „Gränznorm-Schul“ fenntartása egész mai napig az u. n. „gränzfondból“ fedezteték; nemcsak a reformatusoknak hát, hanem mindezen az építésre befolyt egyének jogutódainak joguk van azokra, s csak is ők formálhatnak igényt jogszerűen azokra.

A „köztudomású“ 1858. tény jogszerűnek semmikép, méltányosnak is, helyzetünket tekintve, nem mondható; indokát könnyen fel vélem találni, és az valószínűleg nem a reformatusokat kedvezményben részesíteni, hanem ezen egy nemzetiségű lakosságot is egymás ellen ingerelni szándékozik, akarta általa az elégtelenség üszkét, a békétlenség dühét közénk dobni, mit a katolikus plébánság követelő fellépése nyomban igazol, ha az átadás kivétel a kormány komoly szándéka lett volna: valószínűleg volna is rögtön. És én ebben találok egyik indokát annak is, hogy a gymnasium igazgatása nem az alapító székbeliek kezébe, hanem a feltett autonómia felett erőlyesben örökösödő tudó consistoriumra bízották. Így autonómiánk iránti féltékenységből, opportunítási indokból a nép batározott kívánsága ellenére „ev. ref. gymnasium“ alapították. Nem akarom evel azt mondani, mintha valósággal is kizárólagosan azt reformatusok, reformatusok által nyerhetnének oktatást. Elismerésünket az erdélyi protestans iskolák tolerantiájára nézve megtagadni nem szabad; annál kevésbé a kérdésben levő sepsi-szentgyörgyi részéről, hol ugyanazon kedvezményben részesül, ugyanazon pártfogást nyer minden tanuló valláskülönbség nélkül.

Mi történjék hát a „Gränznorm-Schul“-al, hová fordítsassék a reá teendő költség?

Felállítottat ezen intézet katonai szellemben, katonai — tehát német — institutiókkal, katonai felügyelet alá helyezve. A germanisatio előmozdítására való szándék, s e szándékot mily tervszerűleg igyekeztek keresztül vinni: mindnyájan tudjuk, kik ott is tanulnak. Nemettül folytak a tanítások, németül beszéltek hozzánk, kik idegen szót nagyon ritkán, német embert is csak vagy mint utazót, vagy a városokban látunk eddig.

Élénk emléken van, mily cynismussal igyekezett G. y. „Oberlehrer“ saját nemzetiségűnket megutáltatni, s ninket magunk előtt névességessé tenni (németül, mert magyarul még maig sem tanult meg).

Ezek e azon „érdemek“, melyeket a cultura s az emberi műveltség érdekében „ez elemi tanoda tett? Igaza van az 5 háromszéki képviselő úr — a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez benyújtott kéréssel — több állításainak; igaz, hogy számtalan „nyerte elemi oktatását“ itt, „irni, szá-molni“ itt tanula Háromszék ifjainak igen nagy része; de, ha nem volt más. Csaknem kárboztathatta e tanulni szerető nép fiait merő tudatlanságra; távolabbi kolégyomba vinni vagy a gyermek kic-siny vala még, vagy legtöbbszörre a szülők anyagi helyzete nem bírta meg; itt kelle tehát taníttatni.

„Sok jeles polgár nevelt a hazának“ mondatik, de hát mennyit és milyeneket nevelhetett volna, ha nem ily kütföböl, nem ily irányban kell vala meríteni a haza és emberiség iránt tartozó alapfogalmakat? („Pflichten der Unterthanen“ ily kézikönyv ily czélra készítve.)

Tudjuk, mily sok jóra menendő gyermek vonatott ki ez iskolából s maradt parlagon a szép tehetség, csak azért, mert a szülők Brassóba küldék gyermekeiket, hol habár németül tanítanak, mint S.-Szent-Györgyön, legalább nem oktatják egymás elleni gyűlöletre, megutálásra saját nemzeti-ségének nem vezérlik oly tervszerűleg, mint itt.

FIGYELEMREMÉLTÓ!

CSIKY TESTVÉREK

fűszer- és festék-kereskedésében nagyválaszték- és a legjobb minőségben kaphatók **leszállított áron: olajba tört és száraz festékek;** porosz és angol **Butor,- bőr- és kocsi-Lack; firneis és lenolaj,** bécsujhelyi **terpentin.**

Éppen most érkezett egészen új **Bőrkencőcs** —

melylyel a régi és avult bőrt és hámokat egészen meglehet újítani, s azoknak a legszebb fényt s lágyaságot adni; ugyancsak **csukor, kávé 64 krtól a legfinomabb 96 kros gyöngykávéig** és mindenféle fűszerek a **legjutányosabb árban.**

A t. közönség figyelmébe ajánlják továbbá **eczetgyárakat,** melyben a legtisztább **szeszből** (és nem vitriolból) készült **eczettel** minden időben bármily mennyiségben — vedre 30, kupája 4 kr-ával — szolgálhatnak. Nagyobb megrendelések a külmonostor-utca szegletén levő, a „BÉKA”-hoz czimzett raktárakban tételhetők. (173) (2—*)

Végül tudatják a nagyrédmű közönséggel, hogy kereskedésük az időre is bőven el van látva elismert gyógyerejű, friss töltésű **bel- és külföldi ásványos gyógyvizekkel.**

Előleg nyújtatik mindenemű ipar-, állam- és magán értékpapirokra.

RÉSZVÉNY-JEGYEK

20 darab 1839-diki $\frac{1}{2}$ állam-sorsjegy felett, melyek a bátralevő 8 sorsolással végképen megsemmisítetnek és már 1868 diki Junius 1-jén

114 sorozattal kisorsoltatnak.

25 havi 6 frtnyi részletfizetés, és egyszer mindenkorra 60 kr. helyeg-díj mellett, a köv. 28 megnevezett sorozatot ajánlja:

Sorozat 148, 327, 327, 339, 570, 662, 727, 737, 1176, 2700, 3221, 3495, 4390, 4938, 5615, 5616, 5668, 5826, 5886, 5970.

Az első részletfizetés után azonnal kezdődik a teljes nyereményrész, mely 20 részvevő közt egyenlően felosztatik.

A 25 részlet fizetés után mindenkinél egy eredeti sorsjegy kézbesítettik. Egyesek mindenkor, aggodalmatlanul a többi részvevők miatt, hozzáállhatnak. (156) (3—3)

AUSTERLITZ ZSIGMOND
váltóirodája Budán, a lánchíd mellett.

A tartománygyűlés által engedélyezett megrendelésekhez gyorsan végrehajtandó.

LEGKITÜNÖBB SZÉPÍTŐ-SZEREK.

Dr. BÉRINGUIER L.

KORONA-SZESZE

(A kölni víz quintessenciája.) Eredeti üvegekben 1 frt 25 ujkr.

Kittnő minőségben nemcsak mint illat- és mosdó-víz, hanem mint dicső gyógy erejű segédeszer, mely az életszerveket élcsíti és erősíti.

Dr. Borchardt orvost. **NÖVÉNY-SZAPPANA**

Az arcbőr szépítésére és épen-ártására, és minden bőrtisztatlanság ellen, valamint mindennemű fűrdőkhöz nagy sikerrel használható. — Levelezései eredeti csomagokban 42 kr. —

Dr. BÉRINGUIER NÖVÉNYI HAJFESTŐSZERE

(Teljes tokban, kefék és csészékkel 5 frt.)

Mint tökéletesen csészertinek és teljesen ártalmatlannak ismert szer a hajak és szakál egy a szemöldök minden árnyazatu színe való tetszés szerinti tartós befestésére.

Dr. LINDES TANÁR

nővényi rud-hajkenőcs

fokozza a haj fényét és hajlékonyságát, alkalmas egyszersmind a hajdomoknak épen tartására. — eredeti darabja 50 kr. —

Dr. BÉRINGUIER

növénygyökér-olaja

— hosszabb használatra előcséges üvegekben ára 1 frt. 70. é. —

A legalkalmas növénygyökerekből készíte, a haj és szakál épen tartása, erősítése és szépítésére, úgy szinte a kellemetlen fejkorpa és sümörképződés megállítására.

Dr. Suin de Boutemard **Fogpasztája**

egész és fél csomagocskákban 70 kr. és 35 kr.

A legjutányosabb, legkényelmesebb és legbiztosabb szer a fogak és foghús épen tartása és tisztítására; e paszta egyszersmind az egész szájrégnek igen jótékony üdöséget kölcsönöz.

BALZSAMOS OLAJBOGYÓ-SZAPPAN.

Mint szelid és hathatós mindennapi mosdószér, még a leggyöngébb bőrű hölgyek és gyermekek számára is igen ajánlatlik. — Eredeti csomagban 35 kr. —

Dr. HARTUNG

CHINAHÉJ-OLAJA

A haj tenyésztésére és szépítésére, a legjobb chinahéj lefőzése balzsam-olajjal. — Ára 85 kr. —

Dr. Hartung **NÖVÉNY-HAJKENŐCSE**

A legkényelmesebb, táplálékos folyadék, a növénygyökerekből, a hajnövelés előmozdítása és élcsítésére. — Ára 85 kr. —

Valamennyi fentebbi czikk, mint feltűnő tulajdonságuk által dicsőrelesen bebizonyított tárgyak valodiságukérti jótállással kizárólagosan kaphatók:

Kolozsvárt: **WOLFF J.** és **ENGEL J.** gyógyszerészeknél, valamint:

Beszterezén: Kelp Ferencz; és Dietrich & Fleischer. Brassóban: Stenner F.; és Jekelius Ferdinánd gyógyszerészek. Déván: Bosniák A. Dézen: Krémer Samu. Nagy-Enyeden: Horváth Ferencz. Erzsébetvárosban: Schmidt A.; K.-Fejérvárt: Ruzs János és Matherny Emil gyógyszer. Kézdi-Vásárhelyt: Fejér Lukács. Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Breckner Károly; és Vándory & Brandach. Segesvárt: Misselbacher J. B. és fia. Sz.-Ujvárt: Placintár és fia. Győrben: Sz.-Régben: Kinn János G. és Wagner Traugott. Szász-Sebesen: Weissörte Ad. G. Szébenben: Sz.-Régben: Kinn János G. és Lutz János. Székely-Keresztúron: Binder Márton. Seps-Szentgyörgyön: Virályos Béla. Sz.-Ujvárhelyt: Kautz J. A. gyógyszer. Szeredában: Gózy A.; Sz.-Somlyón: Ruszka Ignác. Tasnádán: Szongott Jakab. Tordán: Velits G. és Wolf G.; Zalathán: Megay Guszt. A. gyógyszer.

Az alírt tisztelettel jelentem, hogy az általam már számos éveken át birt helybeli ev. ref. főtanoda

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

helyiségét megnagyobbítván, a jelen kor igényeinek megfelelőleg újból rendeztem be.

A könyvnyomda számos új, a mostan divó csinos betűkkel, két gyors- és két kézi sajtóval, simító-géppel; a könyvnyomda pedig egy szakértő, jeles képzettségű kömetiszóval levén ellátva, azon kedvező helyzetben vagyok, hogy bár honnan jövő e szakmákba vágó megrendelésnek pontos idő alatt a legjutányosabb árban megfelelni képes vagyok, minél fogva elvállalok mindennemű **könyvek, körlevelek, árjegyzékek, szám-lak, nász-, gyász- és vigalmi jelentések,** valamint a hivatalok, intézetek, kereskedők, iparosok és gazdaközönség által használt bármiféle rovatos ívek, vagy egyéb nyomtatványok, ugyancsak **gyógyszertári jelzetek, bor- roszolis és más egyéb vignettek, hangjegyek, meghívójegyek, tánczrendek, újévi és más alkalmi üdvözlések, barom-ütlevelek, vásároczdulak, hirdetések,** bármilyen nagyságu **falragaszok** izletes kiállítását a legjutányosabb árban.

Látogatójegyek, levélpapírok és borítékok nyomtatására az eddig használt könyvnyomdai és dombornyomatu gépek mellé a párisi világlátról egy **monogram-** és egy színes nyomáshoz való **kis gyorsgépet** hozattam, minél fogva látogatójegyek- és czimiratoknak bármilyen színben gyors elkészítésére képes vagyok.

Megrendelések bármikor elvállaltatnak belkőzépütczéi kereskedésben, vagy a nyomda-helyiségben, bel-farkasutczában 74 szám alatt.

Tájékoztul néhány divatosabb nyomtatványok árát van szerencsém elősorolni.

Látogatójegyek

ujabb divatnak nyomtató betűkkel, fekete vagy más színben:

100 darab 60. 80 kr.
100 „ legujabb ragyogó (brillant) papírra 2 ft 50. 3 ft.

Kereskedői vagy üzleti czimjegyek, nagy látogatójegy alakban, több sorból álló, feketén vagy más színben

100 darab 80 kr., 1 ft., 1 ft 20.

Kereskedői és üzleti levelek,

a szegletre nyomandó czim és üzleti czikkek, vagy ágak megnevezésével feketén vagy más színben:

100 nyomás papir nélkül 80 kr.
200 „ „ „ 1 ft 30. 40. 50. 60. 70.
300 „ „ „ 1 ft 60. 80 kr. A ki papírt ad, csak a nyomtatást fizeti
500 „ „ „ 2 ft

Papír ára 4-ed rétből 100 db.

Monogrammok, (egybefont betűk)

levél papírra, fekete vagy más színben:

100 8-adrét levélpapírra nyomva 1 ft 20 krtól 2 ftig.

100 boríték, gumirozott, ugyancsak egybefont betűkkel 1 ftől 2 ftig.

Egyes czifra kezdőbetűvel

fekete vagy más színben:

100 8-adrét levélpapírra nyomva 1 ftől 2 ftig.

100 boríték, gumirozott, ugyancsak egyes czifra betűvel 1 ftől 1 ft 50 krig.

a papir minősége szerint.

Egy darab levélpapir a név kezdőbetűjével 2 kr.

Egy „ levél boríték gumirozva, ugyancsak a név kezdőbetűjével pecsét helyett 2 kr.

Ezekből mindig nagy készletet tartok.

Vidéki megrendelések is a legpontosabban teljesítetnek.

Kolozsvárt, május 1868.

(147)

(3—3)

STEIN JÁNOS.

Valódi francia- és angol rajzpapírok,

— kisebb és nagyobb ívekben — úgy rőf számra — igen finom **olajozott szalma-papir, egész rajz-készletek, czirkalmok és vonalzópennák, finom fekete és színes-iron, valódi Garmin, kék- és zöld-tenták, vonalzó és háromszög-ök,**

Valódi chinai-tusch,

továbbá:

többféle minőségű és formájú levélpapírok és levélborítékok, minden egyéb író- és rajz-eszközök nagy választásban és jutányos árakért kaphatók Kolozsvárt

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében.

Ugyancsak Stein Jánosnál kapható:

A polgári házasság, czélszerűsége és hasznossága.

Népszerű jogtudományi s társadalmi tanulmány.

Magyarázza: **Agustich Imre** Ára 24 kr.

Schiller összes munkái.

(Eredeti kiadásban)

12 kötetben, füzve 1 frt 80 kr.

6 csinos vászon kötésben 3 frt 12 kr.

6 diszes aranyos kötésben 4 frt — kr.

dtto összes költeményei 16 kr.

„ „ „ kötve 36 kr.

„ „ „ diszkötésbe 60 kr.

INDREPTARIU pentru LUCRARILE PREGATITORE LA INTRODUCEREA

CARTILORU FUNDUARE in Transilvania,

scrisu pentru proprietarii romani, Prein **JOSIFU POPU,** aseşoru si jude singulariu in comitatulu Clusului.

Pretiu 40 xr. v. a.

Befőttes és más őrvekre a drága **Lantorna** helyett a tartósabb, czélszerűbb, tisztább és sokkal olcsóbb

PERGAMENT PAPIR

jött használatba.

Kapható kisebb és nagyobb darabokban 8, 10 krért. Kolozsvárt **Stein János** papirkereskedésében.

(1) (19—50)

(178) $\frac{6}{6}$ (1—1)

Dr. Swoboda Gusztáv, az iosebrucki egyetemen állatorvostan tanára bíráta a **Korneuburgi marhaporról.**

Alírt annak belértékét kellő megbi-rálás alá veszi, a mely az összeset alk-tré-szek pontos ismeretén, valamint különfé-le házi állatok betegségeiben történt alk-ma-zásán alapul.

Probat hatása a táptömlő minden bajaiban bebizonyult — a melyek tevé-sé-tlen-ség s az emésztő nedvek hibás elktöl-té-lése által nyilvánulnak; nevezetesen a takonybár-tyák és kti önösen a légszervek bajaiban is.

Jó lelkiismerettel s teljes meggyő-zé-sel lehet ezen szert az alább elősorol-a-dó bajoknál mindenkinek ajánlani, külön-ösen pedig azon baromtyen ész-tő-ke-nek, a kik orvosi segélytől távol laknak, s a hol némely állat rögtön betegedvén meg, gyors segé-lyt kíván.

A szarvasmarha- betegségek-nél ne-vezetes hatása van, mikor a tejelvá-lás be-te-gesen történik, ha kevés és roz-sz tej válik ki emésztési háborítás következtében, a midőn is alkalmazása által a tej minősége megle-pőn javul; továbbá a vérfeje kezdeten és máj- meg metely-bajokban.

Ló-betegségek esetében kétségtelen haszna a nátha, torokgyík, mindenféle mi-rí-gy, futó féreg bajban.

Júhnál jótékony hatást gyakorol a máj-rendszer emelésére, rothadás s az altesti szervek mindenféle bajaiban, mikor annak tevéketlen-ség az oka.

Ezen kívül mindhárom állatnemnél jeles hatása van a takonybártyák minden ba-jaiban, melyek takonyfolyásra vezetnek, kti-lő-ösen mikor a légszerveket érik, tehát tü-dő-náthában sat. azian a gastrismus minden alakjában s az ebből következő puffad-ás-ekben.

Dr. SWOBODA GUSZTÁV, állatorvostan tanára a cs. kir. egyetemen Insubruckban.

A megszerzését illetőleg utalunk a mai számunkban megjelent hirdetémyre.